

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2012-4-298 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 13-11/165-87
Karar Tarihi : 20.02.2013

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : İsmail Hakkı KARAKELLE, Dr. Murat ÇETİNKAYA,
Reşit GÜRPINAR, Kenan TÜRK

B. RAPORTÖRLER : M. Okan ALPAY, Buket ARI

C. BAŞVURAN : Gizlilik talebi bulunmaktadır.

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILANLAR : - Lider Adana Sey. Tur. Akar. İnş. Gıda Teks. San ve Tic. A.Ş.
Çınarlı Mah. Ziya Paşa. Blv. No:75/A Adana
- Yeni Adana Seyahat ve Turizm Ltd. Şti.
Ziya Paşa Blv. Türkalp Apt. No:19 Seyhan Adana

- (1) **E. DOSYA KONUSU:** Ankara-Adana hattında karayolu ile yolcu taşımacılığı alanında faaliyet gösteren Lider Adana Sey. Tur. Akar. İnş. Gıda Teks. San ve Tic. A.Ş. ile Yeni Adana Seyahat ve Turizm Ltd. Şti.'nin birlikte hareket etmek suretiyle bahse konu hatta bilet fiyatlarını arttırdığı iddiası.
- (2) **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Başvuruda, Ankara-Adana hattında çalışan otobüs firmalarının, aralarında yaptıkları anlaşma çerçevesinde, fiyatlarını 35 TL'den 45 TL'ye çıkardıkları iddia edilmiştir.
- (3) **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 10.08.2012 tarih ve 6335 sayı ile giren başvuru üzerine hazırlanan 10.08.2012 tarih ve 2012-4-298/İİ sayılı İlk İnceleme Raporu 20.09.2012 tarihli Kurul toplantısında görüşülmüş ve önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. Söz konusu karar uyarınca düzenlenen 13.02.2013 tarih ve 2012-4-298/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (4) **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda, başvuru konusu iddia ile ilgili olarak soruşturma açılmasına gerek bulunmadığı ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. İlgili Pazar

- (5) Dosya mevcudu bilgiler çerçevesinde, ilgili hizmet pazarı "karayolu ile şehirlerarası yolcu taşımacılığı"; ilgili coğrafi pazar ise "Ankara-Adana güzergâhı" olarak tespit edilmiştir.

I.2. Tespitler ve Değerlendirme

- (6) Başvuru konusu iddialar çerçevesinde, şikayete konu teşebbüslerin 2012 yılı Temmuz ayından itibaren uyguladıkları fiyatlar incelendiğinde, Yeni Adana Seyahat ve Turizm Ltd. Şti. (Yeni Adana)'nin 01.07.2012 tarihinden itibaren uyguladığı bilet fiyatlarının ağırlıklı 39 TL olarak gerçekleştiği, Ağustos ayında fiyatların 44 TL seviyesine yükseldiği, daha sonra tekrar 39 TL olarak uygulandığı anlaşılmaktadır. 2012 yılında Ramazan Bayramı'nın Ağustos ayının ikinci haftasına denk geldiği ve bundan dolayı taleplerin arttığı

13-11/165-87

düşünüldüğünde bu fiyat artışının söz konusu talep artışına bağlı olabileceği görülmektedir. Lider Adana'nın bu dönemde uyguladığı fiyatlar incelendiğinde ise, 15.08.2012 tarihine kadar kesilen bilet fiyatlarının 39 TL veya 44 TL olduğu, bu iki fiyat dışında daha düşük fiyata nadiren rastlandığı, 15.08.2012 tarihinden başlayarak fiyatların 49 TL'ye kadar yükseldiği, aynı zamanda 39 TL ve 44 TL gibi fiyatların da uygulanmaya devam ettiği, Eylül ayı ile birlikte fiyatların eski seviyesine düştüğü, kış ayları yaklaştıkça fiyatların 35 TL seviyesine kadar indiği görülmektedir.

- (7) Dosya mevcudu bilgilerden anlaşıldığı üzere, her iki firmanın uyguladığı gerek en düşük ve en yüksek fiyatlar gerekse ortalama fiyatlar, teşebbüsler arasında bir anlaşma yahut fiyatlarda paralellik olduğu izlenimi vermekten çok uzaktır. Fiyatlarda Ağustos ayında yaşanan artış da Ramazan Bayramı'nın bu döneme denk gelmesi ile açıklanabilecek bir durum olduğuna işaret etmektedir.
- (8) Bunların yanı sıra, yapılan yerinde incelemede bu iki firma arasında bir anlaşma olduğuna dair herhangi bir bilgi veya belgeye rastlanmamıştır.
- (9) Öte yandan, karayolu ile yolcu taşımacılığı hizmetinin homojen olması, ilgili pazarlardaki fiyatların yakın seviyede olmasına neden olmaktadır. Otobüs firmalarının benzer araçlarla, aynı hareket noktasından kalkarak aynı varış noktasına ulaştıkları ve benzer ikramlar yaptıkları görülmektedir. Bu durumda yolcuların tercihlerini belirleyen temel unsur bilet bedelleri olmaktadır. Teorik olarak kapasite kısıtı bulunmayan firmanın düşük fiyat uygulaması durumunda yolcuların tamamına hizmet vereceği söylenebilir. Bu durumda mevcut diğer firma veya firmalar, aynı fiyat seviyesine inmek veya piyasadan çıkmak arasında seçim yapmak zorunda kalmaktadırlar. Diğer bir ifadeyle, piyasanın oligopolistik yapısı nedeniyle ilgili pazarda çok farklı fiyat seviyelerinin uygulanması mümkün değildir. Ayrıca, pazarın şeffaflığı fiyatların aynı gün değiştirilebilmesine olanak sağlamaktadır. Bunların yanı sıra, yaz aylarında, yaşanan yüksek talepten kaynaklanan fiyat artışları görülmektedir.
- (10) Özetle, tek fiyat uygulamasına ilişkin şikâyetler karayolu ile yolcu taşıma sektörünün genelinde görülmekte olup, hizmet farklılaşmadığı sürece bu tür uygulamalara rastlanabilecektir.
- (11) Değerlendirmede nazara alınacak diğer bir husus da Ankara-Adana hattında sefer düzenleyen firmaların sayısı ve sefer frekansıdır. Dosya mevcudu bilgilere göre İstanbul, Bursa, Çanakkale gibi illerden çıkıp Şanlıurfa, Gaziantep gibi Güneydoğu Anadolu illerine sefer düzenleyen firmalar Ankara'da yolcu indirip bindirmekte ve Adana'da duraktırlar. Bu nedenle, başvuru konusu hatta şikâyet edilen firmalar dışında, yolcu taşıyan pek çok firma faaliyet göstermekte ve bu firmalar en azından her saat başı Ankara'dan yolcu almaktadırlar. Netice itibarıyla, bu hatta yapılan fiyat anlaşmasından rasyonel bir fayda elde edilebilmesi için talepleri karşılayan yahut karşılayabilecek firmaların çoğunluğu ile anlaşmaya varmak ve bunu uygulamak gerekmektedir. Ankara'dan Adana'ya yolcu taşıyabilecek diğer pek çok firmanın varlığı durumunda tüketicilerin diğer firmalar yönündeki tercihi engellenmedikçe sadece iki firma arasında yapılan anlaşma, bu firmalar açısından beklenen getiriye sağlamayacaktır.
- (12) Yukarıda yer verilen tespit ve değerlendirmeler doğrultusunda, Yeni Adana ile Lider Adana arasında herhangi bir fiyat anlaşması bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

13-11/165-87

J. SONUÇ

- (13) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca şikayetin reddi ile soruşturma açılmamasına OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.